

Ю. В. Куш

Донецький національний університет

КОМБІНОВАНІ НАЙМЕНУВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ

Проаналізовано комбіновані найменування транспортних засобів (НТЗ) у різноструктурних мовах. Розглянуто НТЗ із застосуванням двох та більше номінативно-мотивувальних ознак. Виявлено основні метафоричні моделі НТЗ із комбінованими ознаками та визначено їх продуктивність.

Ключові слова: найменування транспортних засобів, парафраза, розмовна / нестандартна мова, метафора, номінативно-мотивувальна ознака.

Куш Ю. В. Донецький національний університет. **КОМБИНИРОВАННЫЕ НАИМЕНОВАНИЯ ТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ В РАЗНОСТРУКТУРНЫХ ЯЗЫКАХ**

Проанализированы комбинированные наименования транспортных средств (НТС) в разноструктурных языках. Рассмотрены НТС с использованием двух и более номинативно-мотивирующих признаков. Установлены основные метафорические модели НТС с комбинированными признаками и определена их продуктивность.

Ключевые слова: наименования транспортных средств, парафраза, разговорный/нестандартный язык, метафора, номинативно-мотивирующий признак.

Kushch J. V. Donetsk National University. **THE COMBINED VEHICLE NOMINATIONS IN THE LANGUAGES WITH DIFFERENT STRUCTURE**

The goal of my work is the comparative study of NMF, on which the combined VN are based in the languages with different structure. The goal set in my research is achieved by carrying out a number of the following tasks: 1) to identify the corpus of the nouns which denote transport vehicles in the colloquial speech, slang and jargon (German, English; Russian, Ukrainian; Spanish, French); 2) to classify VN according to the main identified NMF in the above mentioned languages; 3) to identify the productivity of these NMF.

The methods used in the paper include: comparative analysis which involves the identifying of the similarities and differences between the lexical units in different languages; the descriptive method which is based on the describing the basic semantic features of VN in a study; componential analysis which is used to analyze separate elements and components; quantitative analysis allows using the quantitative evaluation of the empiric material.

The analysis of the material of this work shows that nouns which denote transport vehicles possess both common and differential features in their semantics. In conclusion it should be said that the common features result from the genetic proximity of English and German, on the one hand, and Ukrainian, on the other. It should be also emphasized that certain linguo-psychological factors are conditioned by cultural-historical factors.

Key words: lexico-semantic group, vehicle, colloquial / non-standard language, animalistic metaphor, nominative-motivational feature.

Вступ. Стаття присвячена найменуванням транспортних засобів (НТЗ) – спеціальних пристроїв для перевезення вантажу, транспортування людей та ін. Розглянуто НТЗ із комбінованими ознаками, тобто такі мовні одиниці, які об'єднують у своїй номінативній структурі одночасно декілька ознак, пор.: нім. *schneller Käfer* 'швидкий гоночний автомобіль' (швидкість + форма); англ. *big cat* 'автомобіль марки Ягуар' (швидкість + параметрична ознака «великий розмір»); укр. *кінь* 'автомобіль з великою потужністю двигуна' (швидкість + параметрична ознака «великий розмір») [8, с. 206].

Актуальність нашого дослідження обумовлена підвищенням інтересом сучасних лінгвістів до проблем номінації, включаючи процеси вторинної номінації

(метафоризацію, метонімізацію) (див., наприклад, праці Ш. Р. Басирова [2], В. Г. Гака [4], К. В. Головенко [5] та ін.).

Мета написання статті полягає у вивченні спільних та відмінних рис у комбінованих НТЗ англійської, німецької та української розмовних мов. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**: 1) визначити корпус НТЗ у німецькій, англійській та українській розмовних мовах; 2) виявити набір номінативно-мотивувальних ознак (НМО), покладених в основу НТЗ зазначених мов; 3) встановити продуктивність цих ознак у зіставлюваних мовах.

У ході дослідження застосовано такі методи дослідження: *зіставний*, спрямований передусім на виявлення спільних і відмінних рис у структурі та семантиці НТЗ в англійській, німецькій та українській розмовних мовах; *описовий*, що передбачає систематизацію формальних і семантичних особливостей найменування транспортних засобів (ТЗ) у різноструктурних мовах; *компонентний аналіз* – для визначення інтегральних і диференційних семантичних елементів у структурі НТЗ; *кількісний аналіз*, спрямований на визначення продуктивності метафоричних моделей НТЗ у порівнюваних мовах.

Об'єктом дослідження є НТЗ, а **предметом** – комбіновані НТЗ у німецькій, англійській та українській розмовних мовах.

Матеріалом дослідження слугувала суцільна вибірка комбінованих НТЗ із тлумачних словників розмовної та нестандартної мови. Корпус досліджуваних у роботі НТЗ у німецькій мові становить 604 од., англійській – 190 од., українській – 115 од.

Семантичний аналіз НТЗ у німецькій, англійській та українській розмовних мовах свідчить про те, що номінація ТЗ заснована на метафорі із залученням різних НМО, які певним чином комбінуються одна з одною [6, с. 144].

Зіставний аналіз НТЗ дозволив попередньо встановити наведені далі метафоричні моделі з такими комбінованими ознаками.

1. Параметрична ознака + швидкість руху

Комбіновані НТЗ, які об'єднують певні параметричні ознаки (масу, розмір, вагу) та швидкість руху, найбільш чисельні в німецькій мові (7 од.) порівняно з англійською (2 од.) та українською (1 од.) мовами. Зазначені НМО аналізованих НТЗ порівнюються з аналогічними властивостями різних представників фауни: амебою, коником, бджолою, конем: нім. *Heuschrecke*, f <**kleines** Jagdflugzeug, das **rasch** aus dem Hinterhalt vorstößt> буквально коник, тобто 'маленький літак-винищувач, який **стрімко** з'являється із засідки'; англ. *grasshopper* <a **light** military aircraft used for observation, liaison, etc.> буквально коник, тобто 'невеликий військовий літак, який використовують для спостереження, зв'язку та ін.'. У семантичній структурі наведених НТЗ має місце комбінування ознак, з одного боку, параметричної ознаки (маленький розмір коника), а з іншого – швидкість його руху. Комбінація цих ознак метафорично переноситься на розмір та швидкість літака-винищувача в німецькій мові та військового літака в англійській мові.

Наступні приклади демонструють метафоричне перенесення на основі порівняння великого розміру тварини та її високої швидкості з великим розміром та високою швидкістю ТЗ: англ. *beast* <a **large fast** car> буквально звір, тварина, тобто 'великий, швидкий автомобіль'; укр. *мерин* 'автомобіль «Mercedes»'.

До аналізованого типу НТЗ належать також такі лексичні одиниці: нім. *Amöbe*, f <**Klein**auto; Amöben bewegen sich **langsam** fort> буквально амеба (вона пересувається повільно), тобто 'маленький автомобіль', *flinke Biene* <Motorrad mit **hoher** Motorleistung> буквально моторна (ознака «швидкість») бджола (ознака «маленький розмір»), тобто 'мотоцикл із високою потужністю двигуна'.

2. Параметрична ознака + перцептивна ознака

НТЗ другої метафоричної моделі включають параметричні ознаки (маса, розмір, вага) та перцептивні (вплив ТЗ на органи чуття людини: нюх, слух, зір та ін.) (нім. – 7 од., англ. – 2 од.). Яскравими прикладами НТЗ цієї моделі є німецькі композити *Stinkwanze*, f <**qualmendes** Auto mit Diesel-Antrieb> буквально клоп, який **погано пахне**, тобто ‘автомобіль із дизельним двигуном, який випускає багато диму’ та *Stinkmoppel*, m <Auto> буквально мопсик, який **погано пахне**, тобто ‘автомобіль’. У цих прикладах метафоричне перенесення ґрунтується на параметричній ознаці, пов’язаній, з одного боку, з маленьким розміром комахи (*Wanze*, f ‘клоп’), а з іншого – з маленьким розміром собаки (*Moppel*, m, ‘мопсик’). Ця параметрична ознака комбінується із перцептивною ознакою («вплив ТЗ на нюх людини»), яка в структурі композитів вербалізується детермінативним компонентом (*stink(en)* ‘смердіти, погано пахнути’).

Комбінування параметричної ознаки з перцептивною ознакою «вплив на слух людини» чітко простежується в номінативній структурі наступного НТЗ: нім. *dicke Hummel* <Hubschrauber des Typs «Sikorsky CH-53 D»> буквально товстий джміль, тобто ‘гелікоптер типу Sikorsky CH-53 D’. З одного боку, в основі перенесення лежить параметрична ознака великого розміру комахи (*dick* ‘товстий’ + *Hummel*, f ‘джміль’ → *dicke Hummel* буквально ‘товстий джміль’), а з іншого – перцептивна ознака «вплив ТЗ на слух людини» – глухе гудіння мотора гелікоптера нагадує дзижчання джмеля [9, с. 15].

У наведеному далі прикладі головним компонентом є така тварина, як *cat* ‘кішка’: англ. *wooden cat* <a Morris Traveller car> буквально **дерев’яна** кішка, тобто ‘автомобіль «Моріс Тревелер»’. Серед представників тваринного світу коти відомі своїм гучним галасом, з якими порівнюється шум двигуна під час руху ТЗ (перцептивна ознака «неприємний вплив на слух людини»). Незвичність внутрішньої форми цієї лексичної одиниці полягає в тому, що залежний ад’єктивний компонент *wooden* ‘дерев’яний’ слугує не тільки для підсилення перцептивної ознаки (вплив на слух людини, тобто дуже неприємний гуркіт автомобіля під час пересування), а ще й демонструє незвичний матеріал (фізична ознака), з якого виготовлені певні частини автомобіля [5, с. 245]. Таким чином, у цьому прикладі мова йде про комбінування перцептивної ознаки (вплив ТЗ на слух людини) та фізичної ознаки (матеріал, з якого виготовлений ТЗ). Також слід додати, що певну роль у номінативній структурі цього НТЗ відіграє її параметрична ознака (невеликий розмір автомобіля порівнюють з розміром кішки), хоча ця ознака є дурядною та відходить на другий план [1, с. 26].

3. Параметрична ознака + локативна ознака

До наступної метафоричної моделі належать НТЗ, які охоплюють певні параметричні (наприклад, малий /великий розмір), а також локативні ознаки (поверхню/місце, де курсує ТЗ) (нім. – 10 од.). Так, у німецьких композитах *Chausseefloh*, m <**Klein**auto> буквально **шосейна** блоха, тобто ‘**маленький** автомобіль’ та *Wassermücke*, f <**kleines** Motorboot> буквально **водяний** комар, тобто ‘моторний човен’ спостерігаємо комбінування названих ознак. По-перше, маленький розмір ТЗ (автомобіль, моторний човен) порівняно з блохою (*Floh*) та комаром (*Mücke*) (параметрична ознака). По-друге, детермінативні компоненти цих складних слів вказують, де саме пересувається ТЗ (*Chaussee* ‘шоше’, *Wasser* ‘вода’), пор. їх парафрази: *Chausseefloh* → *Floh, der auf der Chaussee* (локативна ознака) *verkehrt*; *Wassermücke* → *Mücke, die auf dem Wasser* (локативна ознака) *fährt*. Ще одним прикладом, в основі якого лежить порівняння ТЗ із блохою, є композит *Stadtfluh* <Kleinauto im Stadtverkehr> буквально міська блоха, тобто ‘маленький автомобіль у міському русі’. Основним компонентом (В) цього композита є

іменник *Floh* 'блоха' (ознака «малий розмір»), а залежним (детермінативним, означувальним) (A) – *Stadt* 'місто'. Парафразою для цього композита є синтаксична конструкція: *Stadtfloh* → *Floh* (перен.) (= *kleines Auto*), *der in der Stadt* (локальна ознака) *verkehrt*.

У НТЗ *Pflasterhirsch*, m <Auto> буквально олень, який рухається по брукувці, тобто 'автомобіль', *Pistenhirsch*, m <Fahrrad> буквально олень, який рухається по велосипедній доріжці, тобто 'велосипед'. Базовий компонент (*Hirsch*, m 'олень') метафорично номінує параметричну і/або атрибутивну ознаку ТЗ (великий розмір / форма руля), а їх залежні компоненти (*Pflaster*, n 'бруківка' та *Piste*, f 'велосипедна доріжка') реалізують локативну ознаку, тобто поверхню, по якій рухається цей ТЗ. Порівняємо парафрази цих композитів: *Pflasterhirsch* → *Hirsch* (= *großes Auto*), *der sich über das Pflaster fortbewegt*; *Pistenhirsch* → *Hirsch* (= *großes Auto*), *der sich über die Piste fortbewegt*.

Семантико-когнітивний аналіз НТЗ дозволяє зробити припущення про наявність ще однієї ознаки (швидкість руху ТЗ), яка комбінується з параметричною та локативною ознаками. Тобто швидкість досліджуваних ТЗ можна порівняти з маленькою/великою швидкістю пересування тварин (*Floh*, m 'блоха', *Mücke*, f 'комар', *Hirsch*, m 'олень'). Проте ця ознака є імпліцитною, оскільки вона не відображається ані в структурі композитів, ані в їх словникових тлумаченнях.

4. Параметрична ознака + спосіб руху

Розглянемо метафоричну модель, яка об'єднує параметричні ознаки та спосіб переміщення (нім. – 2 од.). Спосіб переміщення (як саме певний ТЗ рухається у певному просторі) є однією з важливих ознак кожного ТЗ, наприклад: нім. *Entlein*, n <**Klein**auto> буквально качечка, тобто 'міні-авто'. В основі метафоричного перенесення цієї лексичної одиниці лежить порівняння маленького за розмірами ТЗ (параметрична ознака) із розміром тварини (*Entlein* 'качечка'). Слід додати, що параметрична ознака в аналізованому НТЗ реалізується за допомогою демінутивного суфікса *-lein* (*Ent-lein* (n) ← *Ente*, f). Цей НТЗ порівнюють з качкою не тільки за маленьким розміром, а й способом переміщення. Автомобіль сильно розгойдується під час їзди зі сторони в сторону, нагадуючи маленьку качку (спосіб руху).

Ще однією твариною, спосіб пересування якої лежить в основі метафоричного перенесення ТЗ, є равлик.: нім. *lahme Schnecke* <schwerfälliges Auto mit Motordefekt> буквально кульгавий равлик, тобто 'незграбний та неповороткий автомобіль з дефектом двигуна'. З одного боку, в основі порівняння ТЗ з равликом (*Schnecke*) лежить параметрична ознака «маленький розмір», а з іншого – очевидним є спосіб руху (*lahm* 'паралізований, кульгавий').

5. Перцептивна ознака + швидкість

У ході семантичного аналізу емпіричного матеріалу було виявлено модель метафоричного перенесення, яка ґрунтується на комбінації перцептивної ознаки (вплив на зір, нюх, слух) та швидкості НТЗ (нім. – 15 од., англ. – 7 од., укр. – 2 од.). Номінація більшості НТЗ цієї моделі заснована на порівнянні великої швидкості пересування певної тварини з відповідною швидкістю ТЗ, пор.: нім. *Vogel*, m <Flugzeug> буквально птах, тобто 'літак'; англ. *bird* <a helicopter> буквально птах, тобто 'гелікоптер'; укр. *яструб* <літак>, *сокіл* <літак>. У вищенаведених прикладах високу швидкість літака/гелікоптера порівняно зі швидкістю птаха, а також підкреслено схожість форми цих ТЗ із формою птаха (голова, крила, хвіст) (перцептивна ознака «вплив на зір людини») [3, с. 10].

Цікавими є також наступні приклади: нім. *Donnervogel*, m <**Renn**wagen, **der ohne Auspuffrohr** gefahren wird> буквально птах, який реве, тобто 'гоночний автомобіль, який рухається без вихлопної труби', *Knatterbiest*, n <Motorrad> бук-

вально тварина, яка **реве**, тобто 'мотоцикл'. Головними компонентами композитних НТЗ є *Vogel* 'птаха' та *Biest* 'тварина', які актуалізують ознаку «велика швидкість». Залежні (детермінативні) компоненти *donnern* 'гриміти' та *knattern* 'тріщати' вербалізують перцептивну ознаку «вплив на слух людини». Парафрази для цих композитів є такі синтаксичні конструкції: *Donnervogel* → *Vogel* (= *Renntwagen*), *der donnert* (перцептивна ознака); *Knatterbiest* → *Biest* (= *Motorrad*), *das knattert* (перцептивна ознака).

6. Комбінування трьох ознак

Серед німецьких та англійських НТЗ зафіксовано п'ять лексичних одиниць, номінація яких пов'язана з трьома НМО (нім. – 3 од., англ. – 2 од.).

До аналізованої моделі належать такі НТЗ: англ. *tin dog* <a snowmobile> буквально **бляшаний** собака, 'снігохід', *iron dog* <a snowmobile> буквально **залізний** собака, 'снігохід'. Собака (англ. *dog*), як відомо, бігає дуже швидко. Цю якість тварини метафорично перенесено на швидкість їзди ТЗ (снігохід). Прихована ознака (швидкість руху) комбінується з експліцитно вираженою фізичною ознакою («матеріал, з якого виготовлено ТЗ снігохід») (*tin* 'бляха', *iron* 'залізо'). Як відомо, снігохід людина використовує для пересування по снігу. Аналогічне функціональне призначення мають певні породи собак (їздові) – для перевезення людей та вантажу в упряжці по снігу. Можна припустити, що до механізму номінації аналізованих англійських НТЗ імпліцитно залучено також функціональну схожість цих ТЗ із твариною [10, с. 88].

Розглянемо наступний приклад: нім. *leichter Esel* <**Kleinmotorrad**, Moped> буквально 'легкий осел, тобто **міні**-мотоцикл/мопед, який під час руху видає **потужний гуркіт**, подібно до осла'. У наведеному НТЗ гуркіт мотоцикла/мопеда та його маленький розмір порівняно з ревінням осла (перцептивна ознака «вплив на слух людини») та його невеликим розміром (параметрична ознака). Третьою НМО, яка комбінується з перцептивною та параметричною ознаками, є спосіб керування ослом (наїзник поганяє тварину ударами ніг по його боках), що метафорично переноситься на спосіб керування ТЗ (водій прискорює рух мотоцикла шляхом перемикавання ногою швидкісної педалі).

Розглянемо НТЗ *Hai, m* <**kleines Unterseeboot**> буквально акула, тобто 'маленький підводний човен'. Слід зазначити, що на початку XIX ст. іхтіологи звернули увагу на будову тіла певних риб, здатних швидко стартувати, тобто стрімко збільшувати свою швидкість. Ці спостереження було застосовано в суднобудівництві, зокрема в ході проектування підводних човнів із акулподібною формою. Отже, в лексичній одиниці *Hai, m* <**kleines Unterseeboot**> 'маленький підводний човен' закладено порівняння саме з цією мешканкою підводного світу. Видовжена форма човна, акулподібна носова та хвостова частини (носова – загострена, хвостова – звужена), наявність надводної частини човна дозволяє порівняти цей ТЗ з рибою. Також слід враховувати наявність у човна надводної частини корпусу, яка виступає над поверхнею води подібно до спинних плавників акули та робить її помітною під час руху. Саме ця зовнішня схожість обумовлює перцептивну ознаку (вплив ТЗ на зір людини). Крім певної форми та будови аналізований ТЗ має у своїй семантичній структурі параметричну ознаку (сему «klein/маленький»). Із перцептивною та параметричною ознаками комбінується локативна ознака, тобто місце, де саме відбувається рух ТЗ (*Untersee-/під водою*).

До аналізованої моделі належить також німецькій композит *Dampfroß, n* <**Dampflokomotive**> буквально 'кінь, який випускає пар', тобто 'паровоз'. Цей композит складається із головного компонента *Roß, n* 'кінь' та означального (детермінативного) компонента *dampf(en)* 'випускати пар'/*Dampf* 'пар'. Порівняє-

мо парафразу цього композита: *Dampfroß* → *Roß, das den Dampf beim Laufen von sich gibt/aus Nüstern dampft*. Додамо також схожість функціонального призначення паровоза (тягне за собою вагони) та коня, якого використовують у сільському господарстві як тяглову силу. Отже, у метафоричній моделі «паровоз – кінь» асоціативно пов'язані параметрична ознака (велика маса/вага), перцептивна (вплив пари на зір та нюх людини) та функціональне призначення (тяглова сила).

7. Поодинокі моделі комбінованих НТЗ

У матеріалі дослідження виявлено поодинокі моделі комбінованих НТЗ із німецької та англійської розмовних мов. Так, у німецького композита *Gummiesel*, м <Fahrrad> буквально **гумовий осел**, тобто 'велосипед' головним компонентом є іменник *Esel*, м 'осел'. В основі метафоричного перенесення лежить спосіб керування твариною, порівнюваний зі способом надання ТЗ руху. Подібно до того як наїзник поганяє осла ударами ніг по його боках, велосипедист прискорює рух велосипеда шляхом крутіння ногами педалей. Залежний компонент у структурі цього НТЗ (*Gummi*, м 'гума') вказує на матеріал, з якого виготовлено певні частини велосипеда (колеса, кермо) (фізична ознака). Гума є м'яким матеріалом, тому виникає асоціація з плавним, м'яким рухом велосипеда. Таким чином, це НТЗ об'єднує такі ознаки, як функціональне призначення та фізичну ознаку (матеріал).

Досить цікавим прикладом в англійській мові є НТЗ *whirly bird* <a helicopter> буквально птах-**вертушка**, тобто 'гелікоптер'. В основі порівняння цього ТЗ (гелікоптер) лежить велика швидкість руху, яку зіставлено зі швидкістю руху птаха. Суттєвою ознакою є також спосіб переміщення досліджуваного ТЗ (*whirly* 'обертаючись').

Висновки. Аналіз семантики НТЗ із застосуванням двох і більше номінативно-мотивувальних ознак в англійській, німецькій та українській мовах дозволяє зробити такі висновки.

1. Номінація транспортних засобів являє собою складний і багатогранний процес, що відображає життєвий досвід людини та його пізнання в різних сферах діяльності і тісно пов'язаний із переосмисленням (вторинною семантикою).

2. НТЗ в англійській, німецькій та українській розмовних мовах ґрунтується на основі різних метафоричних моделей із застосуванням певних комбінованих ознак.

3. Серед комбінованих НТЗ на основі зоонімів у германських (англійській, німецькій) та слов'янських (українській) мовах виявлено 6 основних метафоричних моделей.

4. Універсальні номінативно-мотивувальні ознаки, на яких ґрунтується номінація зоонімних ТЗ, часто пов'язані з різними представниками фауни (тваринами, птахами, комахами) та з їх якостями / властивостями (швидкістю, способом та середовищем переміщення, розмірами, вагою тощо).

5. Найбільш активний процес номінації ТЗ у зіставляваних мовах із застосуванням параметричних ознак (розмір, форма, маса, вага), які комбінуються з іншими ознаками (локальними, перцептивними, фізичними).

6. Головні фактори, які впливають на семантику НТЗ та їх продуктивність: 1) особливості менталітету того або іншого народу, його цінності, прихильність до певного виду транспорту; 2) оцінно-емоційна забарвленість іменників (часто жартівлива, іронічна, зневажлива) ґрунтується на сталих у мовній свідомості стереотипах відносно певного транспортного засобу (його зовнішнього вигляду, марки виробника або технічних характеристик і т. д.).

Бібліографічні посилання

1. **Азнаурова Э. С.** Стилистический аспект номинации словом как единицей речи / Э. С. Азнаурова // Языковая номинация. Виды наименований. – М., 1977. – С. 21–37.
2. **Басиров Ш. Р.** Метафоричні моделі орнітонімів у різноструктурних мовах / Ш. Р. Басиров // Наук. вісн. Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Сер. : Філол. науки (мов-во). – Дрогобиц, 2014. – № 1. – С. 3–13.
3. **Басиров Ш. Р.** Метафоричні моделі у сфері дієслів розуміння германських і слов'янських мов / Ш. Р. Басиров // Одес. лінгв. вісн. : зб. наук. пр. / [гол. ред. Н. В. Петлюченко]. – О., 2014. – Вип. 2. – С. 3–9.
4. **Гак В. Г.** К типологии лингвистических номинаций / В. Г. Гак // Языковая номинация : общие вопросы. – М., 1997. – С. 230–239.
5. **Головенко К. В.** Внутрішня форма метафори в українській та англійській мовах / К. В. Головенко // Наук. зап. Сер. : Філол. науки (мов-во). – Кіровоград, 2005. – Вип. 59. – С. 240–247.
6. **Замалетдинов Р. Р.** Проблемы номинации в сопоставительном аспекте / Р. Р. Замалетдинов // Русская и сопоставительная филология: состояние и перспективы: Междунар. науч. конф., посвящ. 200-летию Казан. ун-та : тр. и материалы / под общ. ред. К. Р. Галиуллина. – Казань, 2004. – С. 144–145.
7. **Сиротинина О. Б.** Разговорная речь / О. Б. Сиротинина // Вопросы социальной лингвистики. – Л., 1969. – С. 373–391.
8. **Тарасова В. В.** Лексико-семантичне поле «Засоби пересування» у світлі когнітивної лінгвістики / В. В. Тарасова // Вісн. Житомир. держ. ун-ту. – Житомир, 2006. – № 28. – С. 205–208.
9. **Уфимцева А. А.** Лингвистическая сущность и аспекты номинации / А. А. Уфимцева, Э. С. Азнаурова, Е. С. Кубряков // Языковая номинация: общие вопросы. – М., 1977. – С. 7–98.
10. **Уфимцева А. А.** Опыт изучения лексики как системы (на материале английского языка) / А. А. Уфимцева. – М., 1962. – 287 с.

Надійшла до редколегії 17.02.15

УДК 801.311

Е. Л. Ляпичева

Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара

ГЕНДЕРНЫЙ АСПЕКТ КОНЦЕПТА ЖЕНЩИНА В РАССКАЗАХ М. ЖВАНЕЦКОГО (на материале сборника «Женщины»)

Определены языковые, психологические и коммуникативные особенности женской речи в представлении М. Жванецкого, которые сопоставлены с описанными в науке гендерными закономерностями с целью выявления специфики авторской оценки женщин.

Ключевые слова: психология, коммуникация и речь женщины, концепт, художественный текст.

Ляпичева О. Л. Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара.
ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ КОНЦЕПТУ ЖІНКА В ОПОВІДАННЯХ М. ЖВАНЕЦЬКОГО
(за матеріалами збірки «Жінки»)

Визначено мовні, психологічні та комунікативні особливості жіночого мовлення в уявленні М. Жванецького, зіставлено їх з гендерними закономірностями, описаними в науці з метою виявлення специфіки авторської оцінки жінок.

Ключові слова: психологія, комунікація та мовлення жінок, концепт, художній текст.